

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	7
1. Propedeutyka wiedzy o języku	11
1.1. Znaki jako przedmiot badań semiotyki. Znaki typy i znaki okazy. Syntaktyka – semantyka – pragmatyka znaków	11
1.2. Język jako system znaków. Cechy definicyjne języka naturalnego. System języka – użycie systemu	18
1.3. Funkcje języka i wypowiedzi	23
1.4. System semantyczny języka. Relacje semantyczne między jednostkami języka	28
1.5. Wybrane pragmatyczne aspekty języka. Konotacja – kontekst – presupozycja – akty mowy – implikatury konwersacyjne	36
1.6. Hierarchiczna budowa języka	44
1.6.1. Różne poziomy języka	46
1.6.2. Fonologia z elementami fonetyki	48
1.6.3. Morfologia	51
1.6.4. Składnia	58
Zalecana literatura	62
2. Fonetyka i fonologia języka polskiego	65
2.1. Fonetyka	65
2.1.1. Alfabet fonetyczny głosek języka polskiego	65
2.1.1.1. Ogólne uwagi o transkrybowaniu tekstów	68
2.1.2. Różnice między wymową a pismem	70
2.1.2.1. Wielofunkcyjność „i”	73
2.1.3. Cechy artykulacyjno-brzmieniowe głosek	75
2.1.3.1. Artykulacyjna charakterystyka samogłosek	75
2.1.3.2. Artykulacyjna charakterystyka półsamogłosek	77
2.1.3.3. Artykulacyjna charakterystyka spółgłosek	79
2.1.3.4. Samogłoski miękkie i zmiękczone	83
2.1.4. Mechanizm koartykulacji w opisie fonetycznym	85
2.1.4.1. Realizacja „nosowości”	91
2.2. Fonologia	94
2.2.1. Inwentarz fonemów	94

2.2.2. Cechy dystynktywne fonemów polskich	97
2.2.3. Warianty fonemów polskich i ich dystrybucja	100
2.2.4. Typy opozycji fonologicznych	103
2.2.5. Zapis fonologiczny	105
2.2.6. Interpretacja fonologiczna zjawisk fonetycznych	106
Zalecana literatura	111
3. Słotwórstwo języka polskiego	113
3.1. Zagadnienia ogólne	113
3.1.1. Przedmiot i zakres słotwórstwa	113
3.1.2. Podstawowe pojęcia słotwórstwa	117
3.1.3. Typy i funkcje formantów. Kategoria słotwórcza a typ słotwórczy	124
3.2. Derywaty proste	129
3.2.1. Słotwórstwo rzeczowników	129
3.2.2. Słotwórstwo przymiotników	140
3.2.3. Słotwórstwo czasowników	144
3.3. Derywaty złożone	148
3.3.1. Derywaty od wyrażeń przyimkowych	148
3.3.2. Derywaty złożone rzeczownikowe	151
3.3.3. Derywaty złożone przymiotnikowe	153
3.4. Podstawowe zagadnienia morfonologii	155
3.5. Miejsce słotwórstwa w systemie języka	158
Aneks: Przegląd afiksów, produktywnych w języku polskim	162
Zalecana literatura	172
4. Fleksja języka polskiego	173
4.1. Podstawowe problemy fleksji	173
4.2. Budowa form fleksyjnych	181
4.3. Części mowy	187
4.3.1. Klasyfikacja fleksyjna leksemów	189
4.4. Kategorie fleksyjne	193
4.4.1. Typologia i charakterystyka kategorii gramatycznych	193
4.4.2. Kategorie werbalne	197
4.4.2.1. Aspekt i strona	197
4.4.2.2. Czas i tryb	203
4.4.2.3. Osoba (i liczba)	210
4.4.3. Czasownik	216
4.4.4. Kategorie imienne: przypadek, rodzaj, liczba	220
4.4.5. Rzeczownik	225
4.4.6. Przymiotnik	231
4.4.7. Liczebnik	234
4.4.8. Zaimek	239
Zalecana literatura	244

5. Składnia języka polskiego	245
5.1. Wypowiedzenie – zdanie – wypowiedź.....	245
5.2. Zdanie pojedyncze	249
5.2.1. Zdanie pojedyncze a zdanie formalnie złożone. Zdanie proste a rozwinięte. Równoważniki zdań (prostych i złożonych)	249
5.2.2. Jednostki składniowe: zdanie – grupa. Sposoby realizacji miejsc składniowych.	253
5.2.3. Orzeczenie i jego typy formalne oraz semantyczne	257
5.2.4. Konieczne uzupełnienia orzeczenia – podmiot i dopełnienie.	263
5.2.4.1. Podmiot gramatyczny, jego typy oraz funkcje semantyczne	263
5.2.4.2. Podmiot a temat wypowiedzi	267
5.2.4.3. Dopełnienie, jego typy oraz funkcje semantyczne	270
5.2.5. Okolicznik – konieczne uzupełnienie orzeczenia? Typy okoliczników	273
5.2.6. Przydawka, jej funkcje i miejsce w strukturze wypowiedzi	276
5.2.7. Zależności składniowe	280
5.2.7.1. Klasyczne typy związków	280
5.2.7.2. Konotacja i akomodacja	282
5.2.8. Zdania pojedyncze do analizy	291
5.3. Zdanie formalnie złożone.....	293
5.3.1. Kryteria podziału zdań złożonych	295
5.3.2. Podtypy zdań złożonych współrzędnie (parataktycznie)	297
5.3.3. Podtypy zdań złożonych podrzędnie (hipotaktycznie)	299
5.3.4. Zdania wielokrotnie złożone do analizy	308
ANEKS 1. Klasyfikacja formalna i semantyczna orzeczeń	313
ANEKS 2. Typy formalne i semantyczne podmiotu gramatycznego	318
Zalecana lektura	320
Słownik podstawowych terminów	321